

Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Kobylka na lata 2024-2026

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
1.1. Cel opracowania dokumentu	3
1.2. Podstawa prawna.....	3
1.3. Metodologia opracowania dokumentu	7
I. Część diagnostyczna	9
2. Najważniejsze informacje o sytuacji społecznej Kobyłki	9
2.1. Funkcjonowanie rodziny na tle innych zagadnień społecznych	11
2.2. Lokalny system wsparcia	13
2.3. Wyniki badania ankietowego	18
II. Część strategiczno-operacyjna	22
3. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja „Programu”	27

1. Wprowadzenie

1.1. Cel opracowania dokumentu

Celem opracowania „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Kobyłka na lata 2024-2026” (dalej: Programu) jest przeprowadzenie diagnozy wraz z określeniem priorytetów i działań lokalnego systemu wsparcia rodzin. Dokument został przygotowany w powiązaniu ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kobyłka na lata 2021-2026”.

Dokument powstał w oparciu o materiał źródłowy, zebrany podczas Analizy danych zastanych (*desk research*), a także badań ilościowych i jakościowych, przeprowadzonych w ramach przez firmę Lokalne Badania Społeczne. Program został przygotowany w perspektywie czasowej do roku 2026 i obejmuje szeroko rozumiane zagadnienia, związane ze wsparciem rodziny w Kobyłce. Opracowanie zawiera część diagnostyczną, w której zamieszczona została pogłębiona analiza sytuacji społecznej Kobyłki ze szczególnym uwzględnieniem ww. obszaru. W drugiej, strategiczno-operacyjnej części dokumentu zamieszczone zostało zestawienie celów (priorytetów) wraz z przyporządkowanymi do nich działaniami. W Programie zamieszczone zostały również ogólne założenia dotyczące monitoringu i ewaluacji.

1.2. Podstawa prawna

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426). Ostatni z wymienionych aktów prawnych nakłada na gminę wymóg opracowywania i wdrażania trzyletnich programów wspierania rodziny. W świetle aktualnych przepisów obowiązek wsparcia rodziny oraz organizacji pieczy zastępczej został podzielony między jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli oraz administrację rządową.

Oprócz obowiązku uchwalania programów wspierania rodziny do zadań własnych gminy należą:

- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci),
- finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Ponadto **gmina realizuje również zadania zlecone** przez administrację centralną, w tym wynikające z rządowych programów wspierania rodziny¹.

Z kolei do zadań własnych powiatu w obszarze wspierania rodziny należą:

- opracowanie i realizacja trzyletnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426).

- organizacja wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- organizacja szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- organizacja wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia oraz specjalistycznego poradnictwa,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka,
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu, pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-

terapeutyczne, szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, przekazywanie informacji do biura informacji gospodarczej.

Powiat realizuje również zadania zlecone przez administrację centralną, w tym wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny, a także finansowanie pobytu w pieczy zastępczej oraz wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej lub innej placówki, średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych, pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, finansowanie dodatków, w tym dodatku wychowawczego².

Do opracowania niniejszego dokumentu mają zastosowanie również inne regulacje prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 poz. 1693),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U.2023.1923),
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz.U.2023.810),
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1693),

² Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426).

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939),
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. 2023 poz. 390),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2023 poz. 1300),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2023 poz. 2019),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. 2023 poz. 571),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 1606).

1.3. Metodologia opracowania dokumentu

Niniejszy „Program” został przygotowany na podstawie kilkuetapowych, wzajemnie powiązanych i rozłożonych w czasie działań. Dokument opracowano z zachowaniem następujących zasad:

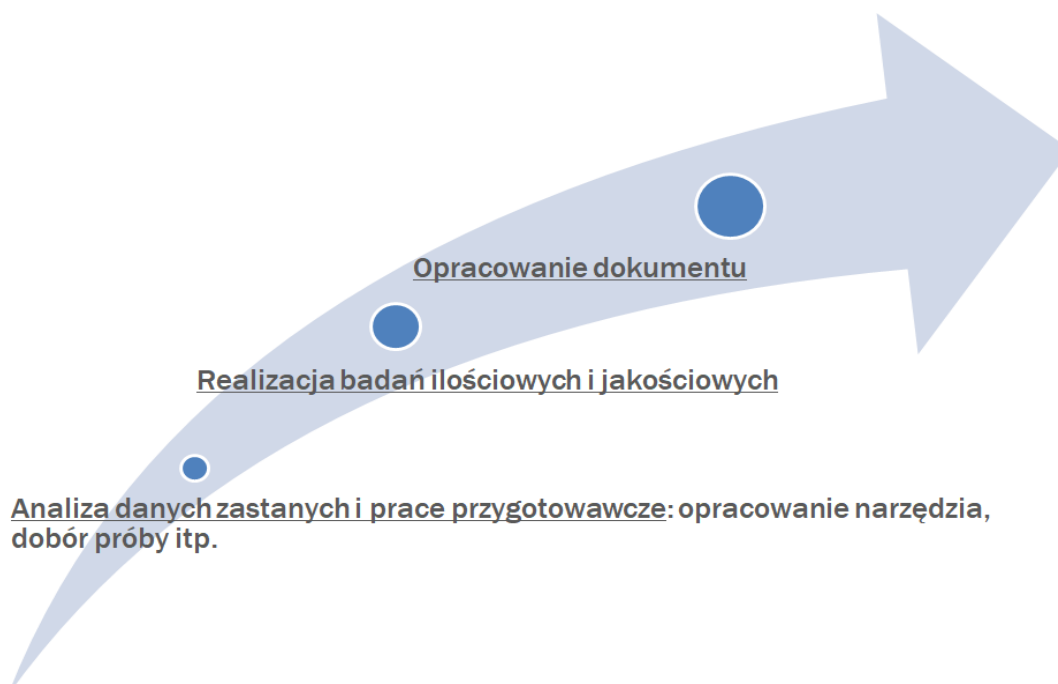
- kompleksowość, analiza zagadnień społecznych w szerszym kontekście, w tym m.in. w ujęciu porównawczym,
- partycypacyjność, zapewnienie udziału różnych grup mieszkańców,
- triangulacja metodologiczna, połączenie różnych metod i technik badawczych.

Analiza danych zastanych (desk research)

Analiza danych zastanych (desk research) jest metodą, która posłużyła m.in. integracji oraz syntezie dostępnych informacji, związanych z przedmiotem badań. W tym celu skorzystano z dostępnych źródeł informacji: danych statystycznych, dokumentów strategicznych i programowych, raportów, analiz i innych podobnych opracowań, zawierających istotne informacje na temat sfery społecznej Kobylki.

Badania ilościowe i jakościowe

Ilustracja 1. Ramowy schemat procesu opracowania dokumentu

Ilustracja 2. Metody i techniki wykorzystane podczas opracowywania dokumentu

Jak już wspomnieliśmy, w niniejszym dokumencie wykorzystane zostały wyniki badania ilościowego i jakościowego. Badanie ilościowe zostało zrealizowane metodą CAWI i PAPI na próbie 718 dorosłych mieszkańców Kobylki oraz 337 uczniów i uczennic kobylkowskich szkół. Ponadto przeprowadzono serię wywiadów indywidualnych i grupowych z lokalnymi ekspertami (przedstawicielami miejscowych instytucji, organizacji pozarządowych, władz samorządowych i innych liderów lokalnych).

I. Część diagnostyczna

2. Najważniejsze informacje o sytuacji społecznej Kobylki

Ilustracja 3. Mapka miasta z podziałem na osiedla³

Kobylka jest miastem położonym w województwie mazowieckim, w granicach powiatu wołomińskiego. Miasto graniczy z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego: miastem i gminą Wołomin, miastem Zielonka, miastem Marki oraz gminą

³ „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Kobylka. LUDZIE – PRZESTRZEŃ - DZIAŁANIE”, Załącznik do uchwały Nr XLIII/404/18 Rady Miasta Kobylka z dnia 31 stycznia 2018 r.

Radzymin. Kobyłka jest położona w stołecznym obszarze metropolitalnym, o 17 kilometrów od Warszawy. Powierzchnia miasta wynosi ok. 20 km kw. W Kobyłce można wyodrębnić następujące osiedla o umownie przyjętych nazwach: Antolek, Grabicz, Jędrzejek, Kobyłak, Kolonia Chór, Maciołki, Mareta, Nadarzyn, Piotrówek, Sosnówka, Stefanówka, Turów, Zalasek i Źródnik.

Tabela 4. Stan ludności w Kobyłce na tle sąsiednich miast, powiatu, województwa i kraju⁴

	2018	2019	2020	2021	2022
POLSKA	38 411 148	38 382 576	38 088 564	37 907 704	37 766 327
MAZOWIECKIE	5 403 412	5 423 168	5 517 616	5 512 794	5 510 612
Powiat wołomiński	245 357	249 299	267 541	270 560	273 411
Kobyłka	23 706	24 414	26 933	27 580	27 998
Marki	33 914	35 461	41 905	43 164	44 387
Zielonka	17 589	17 560	18 204	18 179	18 137
Wołomin	51 909	51 884	51 640	51 396	51 158
Wołomin - miasto	37 138	37 056	36 419	36 063	35 821
Wołomin - obszar wiejski	14 771	14 828	15 221	15 333	15 337

W populacji mieszkańców Kobyłki przeważają kobiety, których udział wynosi prawie 52 proc. Wyraźnie widać, że liczba mieszkańców miasta systematycznie się zwiększa. Powyższe zjawisko jest zgodne z trendem dla okolicznych jednostek samorządu terytorialnego, powiatu wołomińskiego, a także regionu, natomiast na poziomie ogólnokrajowym tendencja jest odwrotna. Warto zaznaczyć, że Kobyłka jest miastem sąsiadującym z Warszawą, które przyciąga dużą liczbę nowych mieszkańców, przede wszystkim ze względu na relatywnie niskie ceny działek i nieruchomości. Z dużym prawdopodobieństwem to zjawisko utrzyma się w dłuższej perspektywie - według prognoz długoterminowych populacja powiatu wołomińskiego w roku 2030 ma wynosić 277 119 osób, natomiast do roku 2050 liczba mieszkańców powiatu zwiększy się do 320 902 osób.

Oprócz wzrostu liczebności populacji najbardziej istotnym zjawiskiem demograficznym jest zmiana struktury ludności ze względu na wiek. Według danych na koniec 2022 roku niemal 25 proc. mieszkańców Kobyłki stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, niespełna 60 proc. – osoby w wieku produkcyjnym, natomiast ponad

⁴ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

15 proc. – osoby w wieku poprodukcyjnym. Ponadto w dłuższej perspektywie widać, że lokalna społeczność ulega starzeniu, tzn. sukcesywnie zwiększa się udział seniorów w populacji. Dodajmy, że podobne trendy są obserwowane w skali ogólnopolskiej i regionalnej (w tym we wszystkich sąsiednich jednostkach samorządu terytorialnego, ujętych w analizie porównawczej), ponadto – według wszelkich dostępnych prognoz – mają one charakter trwały i będą kontynuowane w dłuższej perspektywie czasowej. Oznacza to, że w tym aspekcie zjawiska demograficzne w mieście nie odbiegają od tendencji ogólnych, zatem trudno doszukać się tutaj jakichś elementów lokalnej specyfiki.

2.1. Funkcjonowanie rodziny na tle innych zagadnień społecznych

Poniżej prezentujemy najważniejsze informacje na temat różnych zagadnień związanych z funkcjonowaniem rodziny na tle pozostałych zagadnień społecznych Kobyłki. Wysokość zrealizowanych wydatków na zadania z obszaru pomocy społecznej i wsparcia rodziny wyniosła 38 921 133 zł w roku 2022, przy czym wartość ta spadła o przeszło 24 proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Aktualny poziom wydatków wiąże się z kontynuacją w 2022 r. działań związanych ze wsparciem materialnym mieszkańców. W porównaniu z rokiem 2021 znacząco zmniejszył się poziom wydatków na świadczenia wychowawcze (program „Rodzina 500+”), ponieważ zadanie to zostało przekazane do realizacji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W 2022 roku wysoki udział w wydatkach miała pomoc dla imigrantów z Ukrainy, a także wypłata dodatków węglowych i osłonowych⁵.

⁵ Raport o stanie Miasta Kobyłka w 2022 roku, Urząd Miasta Kobyłka, Kobyłka, 2023

Tabela 5. Przykładowe wydatki na wsparcie materialne⁶

Przykładowe świadczenia wsparcia materialnego w 2022 r.

Rodzaj świadczenia	Objęci wsparciem	Kwota wypłaconych świadczeń
Świadczenie wychowawcze	6 498 dzieci	16 157 253,85 zł
Zasiłki rodzinne z dodatkami	9 922 świadczeń	1 183 027 zł
Świadczenia opiekuńcze (świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłki pielęgnacyjne)	7 017 świadczeń	4 285 748 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	98 świadczeń	98 000 zł
Świadczenie rodzicielskie	405 świadczeń	355 298 zł
Fundusz alimentacyjny	789 świadczeń	342 145 zł
Jednorazowe świadczenie "Za życiem"	1 rodzina	4 000 zł
Dodatek węglowy	1 070 wnioski	3 210 000 zł
Dodatek osłonowy	1 532 gospodarstwa domowe	972 017,14 zł
Dodatek dla gospodarstw domowych	362 wnioski	483 000 zł

Zadania w obszarze pomocy społecznej skupiają się wokół pięciu głównych obszarów:

- system finansowy wsparcia rodzin,
- pomoc w długotrwałej lub ciężkiej chorobie,
- likwidacja barier dla osób z niepełnosprawnościami,
- przeciwdziałanie uzależnieniom,
- wsparcie obywateli Ukrainy.

⁶ Tamże

Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej w roku 2022⁷

Najczęściej występującymi powodami korzystania z pomocy społecznej w Kobylce w 2022 r. były **długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność**. Należy przy tym zaznaczyć, że rodzina mogła korzystać z pomocy z powodu różnych przesłanek jednocześnie (ta sama rodzina mogła być ujęta w tabeli przy kilku pozycjach). Aby uzyskać pomoc ze strony OPS rodzina lub osoba ubiegająca się o pomoc musi spełnić co najmniej dwie przesłanki tj. po pierwsze dochód osoby lub rodziny nie może przekroczyć kryterium ustawowego, po drugie musi wystąpić co najmniej jedna przesłanka, o której mowa w ustawie o pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Dla porównania warto dodać, że powody korzystania z pomocy społecznej były podobne do występujących rok wcześniej, choć **zauważalny jest spadek rodzin potrzebujących wsparcia** w 2022 r.

W 2022 r. świadczeniami pieniężnymi objęto 321 rodzin, a niepieniężnymi 180 rodzin. Pracę socjalną świadczone wobec 383 rodzin.

Powód	Liczba rodzin
Długotrwała lub ciężka choroba	255
Ubóstwo	154
Niepełnosprawność	135
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	74
Bezrobocie	81
Potrzeba ochrony macierzyństwa	30
Alkoholizm	12
Bezdomność	3
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	3
Narkomania	2
Zdarzenia losowe	2
Przemoc w rodzinie	2
Sieroctwo	1
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
Sytuacja kryzysowa	1

2.2. Lokalny system wsparcia

Niniejszy rozdział zawiera najważniejsze informacje na temat systemu wspierania rodziny w Kobylce. Jednostką odpowiedzialną za ten obszar jest Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Kobylce. Celem działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylce jest pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Ośrodek wspiera osoby i rodziny oraz umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadania te są realizowane w następujących formach:

⁷ Tamże

- zasiłki pieniężnych na bieżące potrzeby, zakup opału, odzieży, leków, art. szkolnych dla dzieci, zmniejszenie opłat mieszkaniowych,
- finansowanie posiłków w szkołach dla dzieci oraz osób dorosłych, które własnym staraniem nie są w stanie zapewnić gorącego posiłku,
- usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, długotrwale i przewlekłe chorych,
- kierowanie do domów pomocy społecznej,
- sprawienie pogrzebu osobom samotnym,
- wszelka pomoc o charakterze niematerialnym, doradztwo, poradnictwo, działania mające na celu zapobieganiu dysfunkcjom osób i rodzin,
- współpraca z instytucjami i organizacjami gminnymi i powiatowymi działającymi na rzecz mieszkańców⁸.

W skład Ośrodka wchodzi: dział pomocy środowiskowej, sekcja świadczeń rodzinnych, dział administracyjno-biurowy, stanowisko ds. kadrowo-płacowych, sprawozdawczości merytoryczno-finansowej oraz nadzoru nad obsługą informatyczną, stanowisko finansowo-księgowe⁹.

Jednym z najważniejszych zadań OPS są działania skierowane do rodzin, szczególnie doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji wychowawczych. W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobyłce kontynuował zatrudnienie jednego asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę. Asystent rodziny współpracował wówczas z osiemnastoma rodzinami, w których było dwadzieścioro siedmioro dzieci. Czworo dzieci posiadało orzeczenie o niepełnosprawności, sześcioro o potrzebie kształcenia specjalnego. Pięcioro dzieci przebywa poza rodziną biologiczną - w rodzinnej pieczy zastępczej¹⁰.

Na wniosek Sądu Rejonowego w Wołominie do współpracy z asystentem rodziny zostało zobowiązanych siedem rodzin. W 2022 roku z pięcioma rodzinami została zakończona współpraca z uwagi na:

- zrealizowanie Planu Pracy z Rodziną (dwie rodziny),

⁸ Strona internetowa OPS w Kobyłce

⁹ Tamże

¹⁰ Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej za rok 2022, OPS w Kobyłce, Kobyłka, 2023

- niewykazanie przez rodzinę konkretnych działań mających na celu powrót dzieci pozostających w spokrewnionej pieczy zastępczej pod opiekę matki biologicznej (jedna rodzina),
- ukończenie przez dziecko osiemnastu lat (jedna rodzina),
- szczególna sytuacja uniemożliwiająca realizację dalszej pracy asystenta - przeprowadzka rodziny poza teren Kobyłki (jedna rodzina)¹¹.

W okresie sprawozdawczym pięć rodzin zostało objętych monitoringiem asystenta na wniosek pracownika socjalnego w celu zapobiegania powstania sytuacji kryzysowej w rodzinie. Na podstawie dokonywanej przy współpracy asystenta rodziny i pracownika socjalnego oceny funkcjonowania rodziny wyodrębniono główne przyczyny trudnej sytuacji rodziców:

- brak stałego zatrudnienia, wieloletnie bezrobocie,
- niskie wykształcenie, brak przysposobienia zawodowego oraz trudności z aktywizacją zawodową,
- brak umiejętności dysponowania środkami finansowymi,
- brak właściwych wzorców i wartości,
- minimalizacja potrzeb i niska motywacja do zmiany swojej sytuacji,
- uzależnienie od alkoholu, środków odurzających,
- niskie umiejętności społeczne,
- niewydolność opiekuńczo- wychowawcza,
- niepełnosprawność,
- niskie poczucie własnej wartości,
- brak umiejętności dbania o higienę osobistą i porządek w najbliższym otoczeniu¹².

W Kobyłce od wielu lat podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą oraz zagrożonych zjawiskiem przemocy. Narzędziem umożliwiającym realizację zadań w tym zakresie jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy

¹¹ Tamże

¹² Tamże

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023. Cele tego programu zakładają interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie przez podmioty wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego oraz instytucje i organizacje upoważnione do podejmowania działań w tym zakresie istniejące na terenie Gminy Kobyłka¹³.

Podmioty będące realizatorem ww. programu to Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobyłce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobyłce, Policja, Ochrona Zdrowia, Przedstawiciele Oświaty, Sądownictwa, Organizacja Pozarządowej. W Kobyłce od maja 2022 r. funkcjonuje również Punkt Przeciwdziałania Przemocy w Kobyłce prowadzony przez Stowarzyszenie Qżnia finansowany ze środków Miasta Kobyłka. Punkt ten świadczy specjalistyczną pomoc terapeutyczną, pedagogiczną, psychologiczną, prawną oraz konsultacje ds. pracy z rodziną¹⁴.

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zapewnienie ochrony osobom doznającym przemocy w rodzinie, zintensyfikowanie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin w których ten problem występuje¹⁵.

Cel główny Programu realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe tj.:

- podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wiedzy i umiejętności sprzyjających życiu bez przemocy wśród mieszkańców Miasta Kobyłka,
- poprawa jakości systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie różnych grup społecznych,

¹³ Sprawozdanie z oceny realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie za rok 2022, Urząd Miasta Kobyłka, Kobyłka, 2023

¹⁴ Tamże

¹⁵ Tamże

- zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz doskonalenie współpracy międzyinstytucjonalnej,
- zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie,
- stworzenie zespołu interdyscyplinarnego w celu podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹⁶.

W roku 2022 do Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęły 31 formularze Niebieskiej Karty A: 24 kart sporządzonych przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji domowych lub w czasie przyjmowania zgłoszenia na komisariacie, 5 formularzy sporządzonych przez pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na ich wniosek lub na wniosek osoby zainteresowanej, 1 formularz sporządzony przez przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz 1 przekazany przez ochronę zdrowia. Z lat ubiegłych kontynuowanych było 14 procedur. Każda wpływająca do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego karta, jest analizowana i powoływana jest grupa robocza, która bezpośrednio współpracuje z rodziną. W skład grupy roboczej zawsze jest powoływany pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej i dzielnicowy Komisariatu Policji w Kobyłce, inni specjaliści zgodnie z rozpoznanymi potrzebami. W roku 2022 powołano 29 grup roboczych. Zrealizowano 5 posiedzenia ZI oraz 183 posiedzeń Grup Roboczych. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie wobec których wszczęto procedurę NK w roku 2022r w 27 przypadkach byli mężczyźni, w 4 kobiety. Osobami wobec których istnieje podejrzenie że są dotknięte przemocą w rodzinie w 2022r to 37 kobiet i 10 mężczyzn w tym 16 dzieci¹⁷.

W 35 przypadkach po dokładnej analizie sytuacji rodziny członkowie Miejskiego Zespołu zdecydowali o zamknięciu procedury „Niebieskiej Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania dalszych działań lub po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Podczas każdorazowej wizyty grupy roboczej w rodzinie realizowane były cele szczegółowe Programu Przeciwdziałania Przemocy. Priorytetem tych działaniach było

¹⁶ Tamże

¹⁷ Tamże

zapewnienie bezpieczeństwa, udzielenie poradnictwa i podnoszenie świadomości osób doświadczających przemocy i ich rodzin¹⁸.

Rok 2023 jest okresem dużych zmian w obszarze przeciwdziałania przemocy w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Wspomniany akt prawny implikuje konieczność zakończenia prac obecnego i powołania nowego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz aktualizacji zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy. Nowy Zespół będzie prowadził prace nad opracowaniem projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2029, które mają na celu zwiększenie skuteczności podejmowanych działań¹⁹.

Miejski Zespół Interdyscyplinarny pracuje z obszarze podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększania wiedzy i umiejętności życia bez przemocy, podnoszenia kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, zapewnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin²⁰.

2.3. Wyniki badania ankietowego

Perspektywa dorosłych mieszkańców²¹:

- 57 proc. mieszkańców Kobyłki pozytywnie ocenia jakość życia w mieście, natomiast 29 proc. – negatywnie. Średnia ocena w skali 1-4 wynosi 2,65.
- Z jakich powodów ludzie żenią się lub wychodzą za mąż? - z miłości – 70 proc., ponieważ znaleźli tę właściwą osobę („drugą połówkę”) – 46 proc., w celu założenia rodziny – 39 proc.,
- Co jest najważniejsze w małżeństwie/związku? – wzajemny szacunek i zrozumienie – 79 proc., miłość – 63 proc., poczucie bezpieczeństwa – 43 proc.,
- Pozytywna ocena relacji z rodziną – 77 proc., negatywna ocena – 3 proc., średnia w skali 1-5 – 4,23,

¹⁸ Tamże

¹⁹ Tamże

²⁰ Tamże

²¹ Badanie ilościowe dorosłych mieszkańców, CAWI/PAPI, N=718

- 47 proc. badanych uważa, że „nie ma większego znaczenia, czy ludzie żyją w małżeństwie, czy tworzą inny model rodziny lub związku”, natomiast 42 proc. podziela przekonanie, że „małżeństwo jest najpełniejszym, najdoskonalszym modelem rodziny lub związku między dwojgiem ludzi”,
- Akceptacja stwierdzeń:
 - Wszyscy obywatele są równi i nikt nie powinien być dyskryminowany ze względu płeć, wiek, religię, światopogląd, czy orientację seksualną: 77 proc. TAK, 6 proc. NIE, E=4,38,
 - Instytucje publiczne powinny wspierać wszystkich obywateli, niezależnie od tego, czy żyją oni w małżeństwie, czy tworzą inny model rodziny lub związku: 71 proc. TAK, 8 proc. NIE, E=4,18,
 - Rodzice powinni mieć większy (niż dotychczas) wpływ na to, jakie programy lub zajęcia dodatkowe są realizowane w szkołach: 64 proc. TAK, 10 proc. NIE, E=3,99,
 - W dzisiejszych czasach ludzie mogą tworzyć różne rodziny lub związku, a instytucje publiczne nie powinny się w to wtrącać: 55 proc. TAK, 19 proc. NIE, E=3,69,
 - Programy lub zajęcia dodatkowe realizowane w szkołach powinny być ściśle kontrolowane, ponieważ mogą zawierać treści niebezpieczne dla dzieci i młodzieży: 51 proc. TAK, 18 proc. NIE, E=3,57,
 - We współczesnej Polsce instytucja rodziny jest zagrożona i wymaga szczególnej ochrony: 43 proc. TAK, 30 proc. NIE, E=3,23,
 - W Polsce powinny być wprowadzone związki partnerskie, które miałyby takie same prawa, jak małżeństwa: 40 proc. TAK, 32 proc. NIE, E=3,08,
 - We współczesnej Polsce instytucja rodziny często jest atakowana i kwestionowana: 35 proc. TAK, 32 proc. NIE, E=3,07.
- 22 proc. pozytywnie ocenia miejską politykę wsparcia rodziny, 15 proc. negatywnie, średnia w skali 1-5 – 3,09, wysoki odsetek odpowiedzi typu „nie wiem, trudno powiedzieć” – 33 proc.,

- Akceptacja stwierdzeń:
 - W Kobyłce brakuje oferty spędzania czasu dla starszej młodzieży (w wieku 15-18 lat): 68 proc. TAK, 7 proc. NIE, E=4,20,
 - W Kobyłce brakuje miejsc spotkań dla rodziców z małymi dziećmi: 54 proc. TAK, 15 proc. NIE, E=3,74,
 - W Kobyłce brakuje oferty spędzania czasu dla rodzin z dziećmi: 52 proc. TAK, 15 proc. NIE, E=3,72,
 - Miasto Kobyłka jest przyjaznym miejscem do życia dla rodzin z dziećmi: 41 proc. TAK, 14 proc. NIE, E=3,40,
 - Miasto Kobyłka należycie wspiera rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczające różnych problemów: 25 proc. TAK, 13 proc. NIE, E=3,22,
 - Miasto Kobyłka należycie wspiera rodziny, które mają trudności z prawidłowym funkcjonowaniem, wychowywaniem i opieką nad dziećmi: 24 proc. TAK, 15 proc. NIE, E=3,17.
- Negatywne zjawiska społeczne wśród młodzieży: uzależnienie od internetu – 59 proc., agresja i przemoc rówieśnicza – 54 proc., uzależnienia – 40 proc., zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców – 34 proc.,
- Problemy występujące w rodzinie jako postrzegane przyczyny negatywnych zjawisk wśród młodzieży: brak pozytywnych wzorców i autorytetów – 44 proc., zbyt duża koncentracja rodziców na pracy zawodowej – 43 proc., niski poziom umiejętności wychowawczych w rodzinie – 41 proc., uzależnienia w rodzinie – 40 proc.,
- Problemy w środowisku lokalnym jako postrzegane przyczyny negatywnych zjawisk wśród młodzieży: brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych – 58 proc., ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych – 45 proc., ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. psychologa, pedagoga...) – 44 proc.

Perspektywa uczniów i uczennic miejscowych szkół (klasy V-VIII)²²:

- Najważniejsze wartości w życiu badanych uczniów: rodzina – 82 proc., zdrowie – 75 proc., przyjaźń – 64 proc., poczucie bezpieczeństwa – 62 proc., sprawiedliwość – 58 proc., miłość – 55 proc.
- Z jakich powodów ludzie żenią się lub wychodzą za mąż? - z miłości – 77 proc., ponieważ znaleźli tę właściwą osobę („drugą połówkę”) – 58 proc., ponieważ nie chcą czuć się samotni – 38 proc.,
- Co jest najważniejsze w małżeństwie/związku? – wzajemny szacunek i zrozumienie – 82 proc., miłość – 82 proc., wspólne spędzanie czasu – 37 proc., poczucie bezpieczeństwa – 34 proc.,
- Przekonanie na temat rodziny i małżeństwa:
 - ✓ 50 proc. deklaruje chęć posiadania dzieci w przyszłości,
 - ✓ 52 proc. podziela przekonanie, że ich przyszła rodzina mogłaby przypominać obecną,
 - ✓ 58 proc. chciałoby się ożenić/wyść za mąż,
 - ✓ 59 proc. uważa, że ich rodzice tworzą szczęśliwy związek,
 - ✓ 80 proc. sądzi, że ma „dobrych rodziców”.
- Do kogo idziesz po pomoc, kiedy jest Ci źle:
 - ✓ do mamy – 70 proc.,
 - ✓ do taty – 47 proc.,
 - ✓ do przyjaciół – 46 proc.,
 - ✓ sam(a) sobie radzę – 44 proc.
- Czy w Twojej rodzinie czujesz się:
 - ✓ bezpiecznie – 84 proc.,
 - ✓ kochany(a) – 74 proc.,

²² Badanie ilościowe uczniów i uczennic, CAWI/PAPI, N=337

- ✓ szczęśliwy(a) – 65 proc.,
 - ✓ akceptowany(a) – 56 proc.,
 - ✓ rozumiany(a) – 44 proc.
- 70 proc. lubi spędzać czas ze swoją rodziną.
 - Najczęściej występujące formy spędzania czasu z rodziną:
 - wspólne spędzania wakacji,
 - uczestnictwo w wydarzeniach rodzinnych,
 - wspólne spędzanie świąt.
 - 59 proc. uważa, że ilość czasu spędzanego z rodzicami jest wystarczająca.
 - Powody, dla których rodzice nie spędzają wystarczającej ilości czasu z dziećmi:
 - zmęczenie obowiązkami (ogólnie),
 - praca zawodowa,
 - obowiązki domowe.
 - 62 proc. uważa, że rodzice interesują się sposobem spędzania czasu przez dzieci.

II. Część strategiczno-operacyjna

Celem głównym „Gminnego programu wspierania rodziny w Mieście Kobylka na lata 2024-2026” jest utworzenie sprawnego systemu usług społecznych dla rodzin zamieszkujących w Kobylce.

W ramach „Programu” ustala się następujące cele operacyjne i przyporządkowane do nich działania:

- Cel operacyjny 1: Zaspokojenie potrzeb ekonomicznych rodziny,
- Cel operacyjny 2: Świadczenie pomocy specjalistycznej oraz usług społecznych w obszarze wsparcia rodziny,
- Cel operacyjny 3: Edukacja i profilaktyka w obszarze wspierania rodziny,
- Cel operacyjny 4: Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach lokalnego systemu wsparcia rodziny.

Tabela 7. Cel operacyjny nr 1 wraz z działaniami i wskaźnikami ich realizacji

CEL OPERACYJNY 1: Zaspokojenie potrzeb ekonomicznych rodziny		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
- Realizacja świadczeń rodzinnych (w tym zasiłków rodzinny z dodatkami, zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych i zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. „becikowe”) - Realizacja funduszu alimentacyjnego - Realizacja świadczenia wychowawczego w ramach Programu „Rodzina 800+” - Realizacja programu rządowego „Dobry Start” (tzw. 300+) - Realizacja dożywiania dzieci w ramach zadań własnych i programów rządowych - Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji OPS w Kobylce materialnej w ramach pomocy społecznej - Wsparcie rodzin 3+ poprzez ulgi na podatku śmieciowym	- liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych - łączna kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych - liczba świadczeń alimentacyjnych - łączna kwota wypłaconych świadczeń alimentacyjnych - liczba dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego w ramach Programu „Rodzina 800+” - łączna kwota wypłaconych świadczeń w ramach Programu „Rodzina 800+” - liczba dzieci korzystających z programu rządowego „Dobry Start” - łączna kwota wypłaconych świadczeń w ramach programu „Dobry Start” - liczba dzieci korzystających z dożywiania - łączna kwota środków wydatkowanych na dożywianie dzieci - liczba rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej - liczba wypłaconych świadczeń z pomocy społecznej - liczba rodzin korzystająca z ulg na podatku śmieciowym	OPS w Kobylce ZUS

Tabela 8. Cel operacyjny nr 2 wraz z działaniami i wskaźnikami ich realizacji

CEL OPERACYJNY 2: Świadczenie pomocy specjalistycznej oraz usług społecznych w obszarze wsparcia rodziny		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
- Realizacja usługi asystenta rodziny - Prowadzenie konsultacji prawnych dla rodzin znajdujących się w trudnej	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny - liczba rodzin korzystających z usługi	UM Kobylka OPS w Kobylce

sytuacji życiowej	asystenta rodziny	inne lokalne instytucje i organizacje
• Prowadzenie konsultacji i pomocy psychologicznej (m.in. dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych, par) • Prowadzenie placówek wsparcia dziennego, np. świetlic środowiskowych • Realizacja programów, inicjatyw, projektów, wydarzeń, wzmacniających relację rodzic - dziecko • Realizacja Programu „Karta Dużej Rodziny” • Realizacja Programu „Karta Mieszkańca Kobylki” • Realizacja Programu „Ogólnopolska Karta Seniora” • Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej w formie pieczy zastępczej (we współpracy z powiatem) • Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających • Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy • Realizacja usług czasu wolnego dla rodzin, np. kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych	• liczba udzielonych konsultacji prawnych • liczba odbiorców konsultacji prawnych • liczba udzielonych konsultacji psychologicznych • liczba odbiorców konsultacji psychologicznych • liczba udzielonych usług psychoterapii indywidualnej • liczba odbiorców usług psychoterapii indywidualnej • liczba odbiorców zajęć w placówkach wsparcia dziennego • liczba działań wzmacniających relację rodzic – dziecko • kwota wydatkowana przez Miasto na realizację działań wzmacniających relację rodzic - dziecko • liczba wniosków o wydanie „Karty Dużej Rodziny” • liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny” • liczba wniosków o wydanie „Karty Mieszkańca Kobylki” • liczba wydanych „Kart Mieszkańca Kobylki” • liczba wniosków o wydanie „Ogólnopolskiej Karty Seniora” • liczba wydanych „Ogólnopolskich Kart Seniora” • liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej • kwota przeznaczona przez gminę na współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej w formie pieczy	

	zastępczej • liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodziny wspierającej • wdrożenie działań na rzecz identyfikacji oraz monitorowania rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych na jak najwcześniejszym etapie • liczba usług czasu wolnego dla rodzin, np. kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych • liczba rodzin korzystających z usług czasu wolnego dla rodzin, np. kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych	
--	--	--

Tabela 9. Cel operacyjny nr 3 wraz z działaniami i wskaźnikami ich realizacji

CEL OPERACYJNY 3: Edukacja i profilaktyka w obszarze wspierania rodziny,		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
• Informowanie mieszkańców na temat dostępnej oferty w obszarze wspierania rodzin (m.in. poprzez stronę internetową Miasta i OPS w Kobyłce oraz media społecznościowe) • Prowadzenie działań na rzecz podnoszenia kompetencji rodzicielskich (warsztatów, grup wsparcia) • Prowadzenie kampanii społecznych w obszarze wsparcia rodziny • Konsultowanie programów zajęć dodatkowych w placówkach edukacyjnych z rodzicami • Konsultowanie programów otwartych wydarzeń kulturalnych o charakterze masowym z rodzicami	• liczba uczestników grup wsparcia dla rodziców • liczba uczestników warsztatów dla rodziców • liczba publikacji w mediach lokalnych, związanych z problematyką wsparcia rodziny • liczba konsultacji programów zajęć dodatkowych w placówkach edukacyjnych z rodzicami • liczba konsultacji programów otwartych wydarzeń kulturalnych o charakterze masowym z rodzicami	UM Kobyłka OPS w Kobyłce inne lokalne instytucje i organizacje, media lokalne

Tabela 10. Cel operacyjny nr 4 wraz z działaniami i wskaźnikami ich realizacji

CEL OPERACYJNY 4: Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach lokalnego systemu wsparcia rodziny		
Działania	Wskaźniki realizacji celów	Źródła weryfikacji
• Prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze wsparcia rodziny na szczeblu powiatowym i gminnym • Udział w konkursach i programach w obszarze wsparcia rodziny • Zapewnienie lokalnym profesjonalistom, świadczącym usługi w ramach systemu wsparcia rodziny (w tym asystentom rodziny), dostępu do wysokiej jakości superwizji, coachingu i wsparcia psychologicznego • Zwiększenie dostępu do profesjonalnych szkoleń i innych możliwości poszerzania wiedzy i kompetencji zawodowych w obszarze wsparcia rodziny (np. udziału w konferencjach naukowych) • Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków lokalowych w miejscach przeznaczonych do realizacji usług społecznych na rzecz rodziny • Podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków zatrudnienia pracowników realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny • Monitoring realizacji „Programu”, prowadzenie badań społecznych i ewaluacji w obszarze wsparcia rodziny	• liczba działań na rzecz wzmocnienia współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze wsparcia rodziny • liczba złożonych wniosków o dofinansowanie • kwota przyznanych środków zewnętrznych • liczba działań z obszaru superwizji, coachingu i wsparcia psychologicznego • liczba uczestników działań z obszaru superwizji, coachingu i wsparcia psychologicznego • liczba działań z obszaru zapobiegania wypaleniu zawodowemu • liczba uczestników działań z obszaru zapobiegania wypaleniu zawodowemu • liczba szkoleń i innych działań edukacyjnych w obszarze wsparcia rodziny • liczba uczestników szkoleń i innych działań edukacyjnych w obszarze wsparcia rodziny • liczba działań na rzecz poprawy warunków lokalowych w miejscach przeznaczonych do realizacji usług społecznych na rzecz rodziny • liczba działań na rzecz poprawy warunków zatrudnienia pracowników realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny • liczba rocznych sprawozdań z realizacji „Programu” • liczba badań społecznych w obszarze wsparcia rodziny	UM Kobyłka OPS w Kobyłce inne lokalne instytucje i organizacje

	liczba ewaluacji działań prowadzonych w obszarze wsparcia rodziny	
--	---	--

3. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja „Programu”

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji dokumentu jest opracowanie skutecznego systemu monitorowania i oceny dokumentu. Skuteczna i efektywna realizacja wszelkich polityk publicznych wymaga współpracy międzyinstytucjonalnej oraz koordynacji podejmowanych działań przy udziale mieszkańców.

Wdrażanie

Wiodącą rolę w procesie wdrażania dokumentu odgrywać będzie Miasto Kobyłka (wraz z miejskimi jednostkami organizacyjnymi). Oprócz aktywnej realizacji zaplanowanych działań, Miasto będzie prowadzić analizę stanu realizacji działań (m.in. poprzez wskaźniki), obserwację uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających lub mogących wpłynąć na wykonywanie poszczególnych zadań, wreszcie – aktywnie poszukiwać zewnętrznych źródeł finansowania.

Finansowanie „Programu”

Działania zaplanowane w ramach „Programu” zostaną sfinansowane głównie z budżetu gminy, a także ze środków samorządu powiatowego, z dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy, z dotacji budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie, z rządowych programów wsparcia rodziny, jak również z funduszu profilaktyki (tzw. „korkowego”). Wydatki gminy związane z realizacją ww. zadań nie mogą przekroczyć kwot określonych w uchwalanych corocznie uchwałach budżetowych oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej. Działania określone w niniejszym dokumencie mogą być realizowane przez różne instytucje i organizacje, współpracujące z Miastem Kobyłka, dysponujące własnymi środkami budżetowymi, ujętymi w poszczególnych planach finansowych. Środki na realizację ww. zadań mogą być również pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych, w tym z budżetu Unii Europejskiej.

Monitoring

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji „Programu”, pozwalając na identyfikację ewentualnych trudności i wprowadzanie stosownych korekt. Opracowanie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych, dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a – w razie potrzeby – wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu „Programu” wyznacza struktura zaplanowanych celów i działań. Dla skutecznego prowadzenia monitoringu konieczne jest systematyczne gromadzenie i analiza danych, obejmujących określone w dokumencie wskaźniki. Stworzenie kompleksowego zbioru (bazy) danych zapewni przepływ informacji między wszystkimi osobami i podmiotami, zaangażowanymi we wdrażanie „Programu”.

Podmiotem odpowiedzialnym za gromadzenie danych na potrzeby monitoringu „Programu” będzie Miasto Kobyłka (wraz z właściwymi merytorycznie jednostkami organizacyjnymi). Wspomniane dane na temat stopnia realizacji wskaźników będą zbierane w cyklach rocznych, w formie okresowych sprawozdań. Zakłada się, że w kolejnych sprawozdaniach prezentowane będą dane skumulowane, licząc od początku realizacji „Programu”.

Ewaluacja

Celem ewaluacji jest dostarczenie nie tylko bieżących informacji na temat stanu realizacji „Programu”, lecz przede wszystkim ocena rzeczywistych efektów podejmowanych działań. Badania ewaluacyjne prowadzone będą po jego zakończeniu (ewaluacja ex-post). Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane do wprowadzenia niezbędnych korekt w obszarze wsparcia rodziny. Zaplanowano partycypacyjny model ewaluacji, polegający na włączeniu przedstawicieli różnych środowisk, grup społecznych i sektorów: instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, lokalnych liderów, reprezentantów grup nieformalnych, czy wreszcie niezaangażowanych społecznie mieszkańców Kobyłki.

Ewaluacja będzie wykonywana z wykorzystaniem różnych metod i technik badawczych (ilościowych i jakościowych). Przedsięwzięcia te realizowane będą w sposób

etapowy. Do przeprowadzenia ewaluacji niezbędne są takie informacje, jak np. dane statystyczne (w tym zbieranie w formie rocznych sprawozdań) oraz informacje z badań społecznych.